

L'ALT EMPORDÀ

joan ferrerós

Bordells, bancs i altres galligan-daines | De la Jonquera, per la costa, seguirem cap a Figueres. Dos assumptes transprovincials. Treuen les garites frontereres en carretera i autopista, importants connexions amb... hauríem de dir «amb França» o «amb el nord». O, ai, «amb Europa», segons els duaners francesos, que en saben un niu: estan en contra d'abolir els controls fronterers perquè tenen la seguretat de vigilar un punt limítrof amb Àfrica. I és que, en efecte, malgrat Schengen, Brussel·les, Estrasburg..., la realitat que viuen els ajuda a perpetuar-se en actitud El Paso / Ciudad Juárez al Pertús / la Jonquera: a la tradicional oferta d'alcohol en els comerços del sud, s'hi han afegit els bordells, fins al punt que els empordanesos podem exhibir el legítim orgull de tenir –és un dir: pertany a José Moreno– el *puticlub* més gran d'Europa. La Jonquera i el Voló, són de la mateixa Europa? Sí? I doncs per què en un lloc hi ha putes, alcohol, quads... i en l'altre estan prohibits? És natural que els duaners no s'ho creguin.

Segon transprovincial: Caixa de Girona i la Fundació que ha mantingut. «Sa nostra» és la forma amable amb què Caixa de les Illes Balears ha difós

la seva propaganda per l'arxipèlag. Però molts illencs en diuen *sa seva*, és a dir, dels que hi remenen les cireres; talment, els provincians gironins, de «la nostra» en podríem haver dit *sa d'Arcadi*.

La poca natura que ens queda per grapejar encara serveix per barallar-nos: l'Administració vol protegir el cap de Creus dels nombrosos cotxes que hi arriben, però a Cadaqués no volen saber res de limitar-ne l'accés. Baixant a Roses, tot i que en temporada baixa el turisme és més assossegat, un jove francès s'ha matat en caure mentre saltava balcons. I ha estat denunciat un robatori diguem-ne selectiu: l'ordinador de l'alcalde, precisament. La meua fascinació per Roses es manté vivíssima. Costa avall, la quilomètrica platja de Sant Pere Pescador és el lloc preferit per a la pràctica del *kitesurfing* (surf d'estel); al poble, però, s'hi ha comès un crim de pel·li de terror: un belga ha esquartermat una ídem, n'ha congelat el cadàver especejat i ha volgut inculpar de l'assassinat el jardiner marroquí, que, horroritzat, s'ha tallat cara i mans en fugir i travessar un finestral de vidre... sense obrir-lo. Arribem al sud, a l'Escala, i, girats a l'interior, al Terraprim, amb pocs afers que contar.

A Figueres veiem el canvi de l'horrible estructura que hi havia a la plaça de Catalunya. A la Rambla sabem que la riera del Galligans, que passa per sota i travessa tota la vila, ja no és la claveguera que fins ara conduïa les aigües brutes i ara serà oferta per

visitar-hi el gran túnel, net i accessible. Hom diu d'hostatjar la Guàrdia Civil al barri del Bon Pastor amb la il·lusió, manifestada per l'alcalde, i no gaire compartida, que la seva presència disminueixi la delinqüència. L'alcalde, content amb els Paralímpics, també ha protagonitzat una dialèctica amb Govern, Ministeri, Foment... per la cosa dels accessos a la nova presó, una residència de *postín*: camps d'esport, gimnàs, piscina, cambres individuals...; res a veure amb els tristos albergs de joventut.

I per a enveja dels gironins de Girona, a partir del 12 de gener i per 100 € els empordanesos podrem anar a París en TGV des de l'estació que a més de *Salvador Dalí* s'hauria pogut anomenar *Figueres* o *Vilafant* o *Alt Empordà*, i que es diu *Figueres - Vilafant - Empordà*.

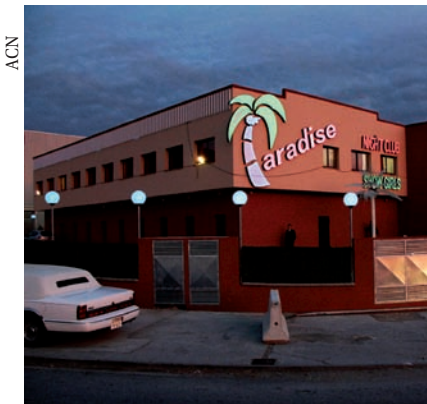
EL BAIX EMPORDÀ

gerard prohías

Memòria de l'Empordà: Toni Martí

| Toni Martí no és nascut al Baix Empordà, però ningú no dubta que ho sigui. La Bisbal és l'epicentre del seu quefer diari, que és com dir el seu quefer cinematogràfic. Allà hi té la seu Videoplay, la seva eina de treball. A

>> *El macroprostíbul Paradise de la Jonquera.*

>> *L'Administració vol protegir el cap de Creus dels cotxes que hi arriben.*

>> *El territori al plat (2010), documental de Toni Martí i Vinagreta.*

partir d'una obra visual ingent, Martí ha anat teixint un mapa de la nostra història des de diferents punts de vista i des d'àmbits diversos. Ha bussejat en la nostra memòria, i n'ha fet denúncia quan ha calgut. Amb això vull dir que la seva obra no és un mer document cec sobre la nostra trajectòria, ni molt menys: Toni Martí es mulla de dalt a baix, i ens presenta al davant allò que hem estat, allò que som i possiblement allò que serem, encara que a vegades ens resulti molest tant de mirall. Té documentals que han creat escola i història, com *El tren petit* (1996), i altres que han testimoniat l'espoli del territori, la riquesa que encara ens queda i les dificultats per a la seva conservació, com *Els límits de la Costa Brava* (2003). Ara presenta un documental sobre la gastronomia del nostre territori. Sovint ens vanem que les nostres menges fonamenten una part important de la cultura culinària general del país: els nostres suquets, els mar i muntanya difícils i saborosos... *El territori al plat* (2010) és un pas més cap al tancament del cicle baixempordanès que a poc a poc està construint el director. Són 25 anys de feina; imprescindibles.

Pla, sempre Pla | Finalment, Josep Pla tindrà una càtedra a la Universitat de Girona. A tres bandes, la Universitat de Girona, la Fundació Josep Pla i el Grup 62 ho han fet possible. Amb diners, amb personal, amb iniciativa. Xavier Pla n'és el director. A hores d'ara, parlar de Pla és anomenar un

dels més grans escriptors haguts mai en la nostra llengua. No crec pas que ningú ho pugui discutir; ni tampoc és necessari fer-ne rànquings. Pla és el gran prosista del segle passat, almenys això és segur. L'aparició de la seva *Obra completa* en l'edició històrica de Destino va marcar una fita en el món cultural de casa nostra; una fita no tan sols literària, sinó també editorial, gairebé social. Juntament amb la iniciativa universitària, el Grup 62 ha presentat també la reedició d'aquesta obra magna; una obra desigual, si així ho volem –és complicat estar sempre a l'alçada durant 30.000 pàgines–, però on podem trobar alguns dels textos imprescindibles de la nostra literatura, allà on la prosa de Pla s'eleva damunt excel·lències insospitades. És una molt bona notícia, per a tots plegats. Som el que som, i Pla hi té alguna cosa a veure.

LA GARROTXA

joan sala

El Museu del Paisatge de Catalunya | Després d'un treball previ, d'anys, per part d'un grup d'experts en paisatgisme procedents de diverses disciplines, s'ha presentat el projecte museogràfic i el pressupost d'execució per a la creació del Museu del Paisatge de Catalunya, i l'Ajuntament d'Olot l'ha aprovat per

unanimitat. Aquest nou espai s'ubicarà a l'edifici de l'Hospici i per tant es desmantellarà l'actual Museu Comarcal de la Garrotxa, que s'hi va instal·lar el 1986. És un projecte ambiciós, dissenyat amb una visió molt oberta, que necessita un important pressupost per fer-lo factible. Es compta amb l'aportació de diverses obres artístiques, especialment provinents del MNAC, del qual el museu olotí és una delegació. S'ha fet èmfasi en el fet que es passa d'un museu comarcal a un d'àmbit nacional, on a més dels paisatgistes de l'Escola d'Olot hi ha, lògicament, representats els altres corrents paisatgistes del país i els seus principals components, des de les primeres manifestacions d'aquesta temàtica fins a les darreres aportacions, i que recull, per tant, diverses tècniques, formats i llenguatges. Es preveu iniciar les obres a començament del 2011, i que tinguin una durada d'uns dos anys. En el mateix edifici de l'Hospici hi ha la seu tècnica de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, de manera que el conjunt constituirà un espai dedicat a l'estudi del paisatge en els seus diversos vessants: artístic, social, ecològic... Tot plegat hauria de contribuir a convertir la ciutat en un referent nacional en aquest camp.

La perifèria com a protagonista | El novembre passat es va celebrar el seminari «Franges. Els paisatges de la perifèria», organitzat per l'Observatori del Paisatge, que s'ha caracteritzat des de sempre per l'originalitat de les

>> *La Càtedra Josep Pla, davant la reedició de l'Obra completa.*

ACN

>> *Dossiers dels jardins de l'Observatori del Paisatge.*

>> *«Franges. Els paisatges de la perifèria», organitzat per l'Observatori del Paisatge.*

JOAN SALA